

Rettelsesblad

erstatte høringsnotat af 07.03.2022

(der er foretaget rettelse i sprog)

Høringsnotat FM2022/171

Forslaget har været i offentlig høring i perioden fra 25. januar 2022 til 23. februar 2022 på Grønlands Selvstyres høringsportal.

Forslaget er derudover blevet sendt til Avannaata Kommunia, Kommune Qeqertalik, Qeqqata Kommunia, Kommuneqarfik Sermersooq, Kommune Kujalleq, Grønlands Erhverv, Great Greenland A/S, Greenland Holding A/S, Illuut A/S, KNI A/S, Air Greenland A/S, Royal Greenland A/S, Royal Arctic Line A/S, Tusass A/S, Visit Greenland A/S, Grønlandsbanken A/S, Sikuki Nuuk Harbour A/S, Nukissiorfiit, Kalaallit Airports Holding A/S, Mittarfeqarfiit, Transparency International Greenland, WWF Verdensnaturfonden, KNAPK, SIK, Polar Seafood, Pinngortitaleriffik, CSR Greenland og samtlige departementer i Grønlands Selvstyre.

Der er modtaget høringssvar fra følgende parter: Kommuneqarfik Sermersooq, Royal Greenland A/S, SIKUKI Nuuk Harbour A/S, Kalaallit Airports Holding A/S, Air Greenland A/S, Grønlands Erhverv, Inuit Circumpolar Council Greenland, Transparency International Greenland, Departementet for Råstoffer og Justitsområdet, Departementet for Finanser og Ligestilling samt Departementet for Boliger og Infrastruktur.

Alle høringssvar er i sin fulde form lagt ud på Naalakkersuisuts offentlige høringsportal på grønlandsk og dansk.

I det følgende behandles høringssvarene. Høringssvarene er gengivet i hovedtræk på baggrund af en foretaget væsentlighedsvurdering, og direkte citater er anført i kursiv. Alle høringssvar er også videresendt til Departementet for Landbrug, Selvforsyning, Energi og Miljø, så Departementet kan tage dem med i processen omkring den nationale klimastrategi.

1) Kommuneqarfik Sermersooq

Kommuneqarfik Sermersooq vurderer, at det vil være gavnligt for Grønland at tiltræde Paris-aftalen i form af en ophævelse af det territoriale forbehold og støtter derfor op om Naalakkersuisuts ønske om at påtage sit globale ansvar. Kommunen anser tiltrædelsen af Paris-aftalen som gavnlig for Grønland og Grønlands erhvervsliv, da bæredygtighed vurderes som en vigtig konkurrenceparameter på lang sigt, og kommunen ønsker at sende et stærkt signal til omverdenen om, at klimaudfordringerne tages alvorligt. Endvidere værdsætter Kommuneqarfik Sermersooq at blive inddraget i fastsættelsen af Grønlands NDC-målsætninger, samt Grønlands kommende klimastrategi.

Svar: Det er glædeligt at Kommuneqarfik Sermersooq støtter tilslutningen til Paris-aftalen. Departementet for Landbrug, Selvforsyning, Energi og Miljø vil i forbindelse med udarbejdelsen af den kommende klimastrategi inddrage kommunerne.

2) Royal Greenland A/S

”Royal Greenland støtter Naalakkersuisuts beslutning om ophævelse og håber på en vedtagelse i Inatsisartut. Grønland vil herefter kunne gå aktivt ind i arbejdet med udarbejdelse af en grønlandsk klimastrategi og fastsættelse af egne Nationally Determined Contributions (NDCs). Dette vil være til gavn for Grønland og grønlandske virksomheder. Vi får meget ofte spørgsmål fra eksportmarkederne om hvordan Royal Greenland stiller sig til klimaspørgsmålet og ønsker at kende vores aktiviteter desangående. En virksomhed kan gøre meget selv, men for at nå langt er det nødvendigt med et samarbejde og dermed partnerskaber. Dette gælder blandt andet levering af brændstoffer til vores fartøjer”. ”Såfremt forslaget vedtages i Inatsisartut, vil vi som virksomhed meget gerne bidrage, med vores erfaring og forslag indenfor fiskeri og produktion, til en klimastrategi og NDCs.”

Svar: Det er vigtigt med opbakning fra en af landets største virksomheder. Klimaspørgsmålet og erhvervsudvikling kan gå hånd i hånd, og Royal Greenland viser, at der er et stigende krav til bæredygtighed på eksportmarkedet. Det er afgørende i udarbejdelsen af den nationale klimastrategi, at relevante aktører – herunder erhvervslivet – inddrages i udarbejdelsen, for at sikre dyb forankring i samfundet. Høringssvaret er sendt videre til Departementet for Landbrug, Selvforsyning, Energi og Miljø, med henblik på at det skal indgå i det kommende arbejde med den nationale klimastrategi.

3) Sikuki Nuuk Harbour A/S

Sikuki Nuuk Harbour A/S tilslutter sig ønsket om at tiltræde Paris-aftalen for at understøtte den grønne omstilling i Grønland. Sikuki mener, at der bør udarbejdes en grundig undersøgelse af de positive og negative konsekvenser ved ratificering af Paris-aftalen. For Sikuki vil et bidrag mod at reducere udledning primært vedrøre en elektrificering af energien som fartøjerne benytter i havnen, hvilket kræver investeringer, som vil kræve partnerskaber og samarbejde med Nukissiorfiit, rederierne og havnens brugere. Sikuki vil gerne bidrage til en klimastrategi igennem undersøgelser og udvikling af energi-infrastruktur for at kunne tilbyde havnens brugere grøn energiforsyning i fremtiden, som erstatning for fossile brændsler.

Svar: Naalakkersuisut noterer sig de vigtige pointer, og glæder sig over opbakningen. Høringssvaret er sendt videre til Departementet for Landbrug, Selvforsyning, Energi og Miljø, med henblik på at det skal indgå i den nationale klimastrategi.

4) Air Greenland A/S

Air Greenland støtter forslaget og ser frem til at bidrage i arbejdet med en klimastrategi. Air Greenland påpeger at ratificeringen af Paris-aftalen er en unik mulighed for at sikre sammenhæng mellem en national strategi og erhvervslivets og samfundets behov for udvikling. Air Greenland satser på udvikling af turisme og indenfor denne branche er det vigtigt, at Grønland som destination fremstår som et bæredygtigt valg. Air Greenland foreslår, at det samlede erhvervsliv inddrages tæt i arbejdet med at definere det grønlandske klimabidrag for at sikre, at de muligheder, der ligger i den grønne omstilling, udnyttes maksimalt uden at skabe hindringer.

Svar: Det er glædeligt, at Air Greenland bakker op og vil bidrage. Udarbejdelsen af den kommende klimastrategi ligger i Departementet for Landbrug, Selvforsyning, Energi og Miljø. Høringssvaret er derfor også videresendt til dem, så det kan indgå i det kommende arbejde.

5) Kalaallit Airports Holding A/S (KAIR)

KAIR bakker op om tilslutningen til Paris-aftalen og vil samtidig gøre opmærksom på, at det er vigtigt, at erhvervet er inddraget i udarbejdelsen af den nationale klimastrategi. KAIR anbefaler, at der udarbejdes en selvstændig delstrategi omkring brugen af både luftrummet og lufthavne i Grønland. Derudover gør KAIR opmærksom på, at såfremt en klimastrategi påfører udgifter til luftfartsselskaber, der benytter grønlandske havne, kan det få betydning for KAIR's økonomi og for samfundsøkonomien i Grønland.

Svar: Udarbejdelsen af den kommende klimastrategi ligger i Departementet for Landbrug, Selvforsyning, Energi og Miljø. Høringssvaret er derfor sendt videre til Departementet, så det kan indgå i det kommende arbejde.

6) Grønlands Erhverv (GE)

GE formulerer, at de ud fra høringsmaterialet ikke er i stand til at tage endeligt stilling til hvorvidt tiltrædelsen af Paris-aftalen er en god eller dårlig idé. Dette begrundes af Grønlands Erhverv med et behov for at iværksætte en række konsekvensanalyser, og afvente konklusionerne heraf, før en eventuel ratificering finder sted. Som udgangspunktet bakker GE op om at nedbringe brugen af fossile brændsler, samtidig med at der sikres gode rammer for erhvervsudviklingen i hele landet. GE ønsker at blive inddraget og bidrage til processen omkring en NDC. GE stiller en række spørgsmål, herunder til grundlaget for at Departementet for Udenrigsanliggender antager, at en tiltrædelse af Paris-aftalen vil medføre nye indtægtskilder til Grønland.

Svar: Det er positivt, at GE vil inddrages og bidrage til at udarbejde Grønlands klimabidrag til Paris-aftalen. Det er vigtigt for Naalakkersuisut at inddrage erhvervslivet i udarbejdelsen af det kommende klimabidrag fra Grønland. Naalakkersuisut har fokus på, at tiltrædelsen af Paris-aftalen ikke skal hæmme den økonomiske udvikling i Grønland og mener, at Paris-aftalen giver mulighed for udvikling. Naalakkersuisut lægger vægt på, at Paris-aftalen bygger på et retfærdigt grundlag og princippet om parternes fælles, men differentierede ansvar, og respektive muligheder i lyset af forskellige nationale forhold. Grønland har siden etableringen af det første vandkraftværk i 1993 reduceret sit klimaaftryk, og har reduceret det løbende, når et nyt vandkraftværk er taget i brug. Landet vil derfor reducere sit klimaaftryk yderligere, når det nye vandkraftværk *Kuussuup Tasia* etableres og vandkraftværket *Utoqqarmiut Kangerluarsunnguut* udvides.

Naalakkersuisut ser ikke ratificeringen af Paris-aftalen og økonomisk udvikling som værende gensidigt ekskluderende. Tværtimod anser Naalakkersuisut tiltrædelsen af Paris-aftalen som en mulighed for at øge landes internationale samarbejde omkring bæredygtig udvikling, som vil muliggøre investeringer og udvikling i Grønland. Udnyttelse af Grønlands vandkraftpotentialer spiller ikke alene en rolle i at mindske Grønlands klimaaftryk, men har potentiale for at blive et eksportprodukt til gavn for klimaet som helhed og den grønlandske økonomi. Naalakkersuisut har således blandt andet fokus på mulighederne inden for grøn brintproduktion, Power-to-X og herudover muligheder inden for udvinding af mineralske råstoffer, til brug i konverteringen til vedvarende energi i et globalt perspektiv.

Naalakkersuisut konstaterer at der blandt grønlandske virksomheder ses et tiltagende fokus på bæredygtig udvikling. Tiltrædelse af Paris-aftalen bør derfor også ses i et erhvervs- og finanspolitisk perspektiv. Departementet finder det afgørende at Grønlands nationalt bidrag tager udgangspunkt i de potentialer - og tager højde for de udfordringer - det grønlandske erhvervsliv identificerer. Hertil bemærker Naalakkersuisut endvidere, at de virksomheder, som ikke er i stand til at omstille sig til bæredygtig produktion, i stigende grad bliver fravalgt af forbrugere.

7) Inuit Circumpolar Council (ICC)

ICC er glad for tiltrædelse af Paris-aftalen, selvom de ikke finder det beskrevet tydeligt, hvordan man vil mindske CO₂-udledningen. *"I høringsbrevet meddeles det, at ved selve tiltrædelse til Paris-aftalen, ikke regner med have økonomiske konsekvenser for borgerne, og at økonomiske konsekvenserne for erhvervslivet ikke kan beregnes på nuværende tidspunkt. Fra ICC's side tror vi, at der kan være brug for finansiering under realiseringen alligevel, og det vil gavne levevilkårene og erhvervslivet på sigt og det håber vi på".* ICC fremhæver, at naturen er central i landets erhvervs- og indtægtsgrundlag, hvorfor det haster med handling for at beskytte naturen.

Om oprindelige folk skriver ICC, at *"Selvom oprindelige folks rettigheder ikke direkte er nævnt i Paris-aftalen, mener vi, at man under strategiarbejdet burde tage rettighederne (UNDRIP) som udgangspunkt og medtage det. Med arktiske folk og oprindelige folk som udgangspunkt i offentlige strategier, finder vi meget vigtigt. Vi, fra ICC er klar til at samarbejde og komme med forslag."* ICC ønsker inddragelse i processen omkring den nationale klimastrategi, og vil bidrage med foreningens meninger og forslag.

Svar: Det er korrekt, at det er muligt, at den kommende klimastrategi og det endelige fastsatte klimabidrag kan få konsekvenser for erhvervet, og at finansiering derfor er vigtig for at realisere de mål. Departement for Landbrug, Selvforsyning, Energi og Miljø har igangsat processen omkring udarbejdelse af Grønlands nationale klimastrategi. Dette sker i et tæt samarbejde med relevante departementer, og vil også inkludere inddragelse af Selvstyrets selskaber, erhvervslivet, civilsamfundet og befolkningen. Herigennem vil Departementet sikre en solid forankring i samfundet – og blandt aktører, som udleder CO₂ - som skal danne grundlag for realiseringen af de nationalt fastsatte målsætninger.

Høringssvaret er sendt til Departementet for Landbrug, Selvforsyning, Energi og Miljø som i udarbejdelsen af klimastrategien vil inddrage civilsamfund, erhverv og NGO'er.

8) Transparency International Greenland (TIG)

TIG glæder sig over, at Naalakkersuisut vil udforme en national klimastrategi og at kommuner, erhvervsliv og borgere vil blive inddraget i dette arbejde. Erhvervslivet har allerede bl.a. gennem CSR indhøstet en del erfaringer og arbejder målrettet på bæredygtige udvikling. TIG ser frem til aktivt at bidrage med arbejdet for den nationale klimastrategi.

Svar: Det er glædeligt, at NGO'er også vil bidrage i det kommende arbejde. Høringssvaret er derfor også sendt til Departementet for Landbrug, Selvforsyning, Energi og Miljø som i udarbejdelsen af klimastrategien vil inddrage civilsamfund, erhverv og også NGO'er.

9) Departementet for Råstoffer og Justitsområdet

Departementet har i deres høringssvar indarbejdet nogle vigtige hensyn til Råstofområdet, som departementet mener der bør tages hensyn til under udarbejdelsen af det kommende fastsatte klimabidrag. At udvikle Grønlands økonomi på mineområdet vil isoleret set øge industrialiseringen af Grønland og derudover er miner typisk placeret uden adgang til et elnet med vedvarende energi; og den enkelte mines etablering af egen vedvarende energiforsyning er ikke nødvendigvis geografisk optimalt, rentabelt eller finansierbart. Departementet skriver også, at miner i Grønland i flere tilfælde skal udvinde mineraler til den grønne omstilling, og at en svækkelse af udnyttelsesmulighederne for disse mineraler alt andet lige vil svække den grønne omstilling. Departementet nævner afslutningsvis, at der er søgt finansiering fra af til en analyse af mulighederne for vedvarende energiforsyning af mineprojekter i Grønland.

Svar: Naalakkersuisut lægger vægt på, at tilslutningen til Paris-aftalen skal baseres på et retfærdigt grundlag og at alle nationer skal gøre det, de kan ud fra de forskellige nationale forhold og muligheder. I udgangspunktet bør alle parter til Paris-aftalen sætte et klimamål for hele økonomien, men skulle det være nødvendigt at lave særlige mål for råstofområdet eller andre områder, så er det noget, som skal tages stilling til i det kommende arbejde med klimastrategien og udarbejdelse af Grønlands nationale klimabidrag.

10) Departementet for Finanser og Ligestilling

Departementet forventer, at der bliver udarbejdet en samlet strategi og indsatsplan for Selvstyrets mål (NDCs), således at det ikke bliver det enkelte departement, der alene forholder sig til eget ressortområde. En samlet strategi skal i forhold til landets udvalgte NDC forholde sig til en intern prioritering og økonomiske konsekvensberegninger af indsatserne samt vurdering af de nødvendige investeringsbehov.

Svar: Arbejdet med den kommende klimastrategi ligger i Departementet for Landbrug, Selvforsyning, Energi og Miljø.

11) Departementet for Boliger og infrastruktur

Departementet gør sig nogle overordnede refleksioner om, hvilken betydning det kan have for departementets ressortområder, og departementet har dertil en række specifikke bemærkninger i forhold til fastsættelse af mål i den nationale klimastrategi, i forhold til rapportering og økonomiske konsekvenser samt klimafinansiering. Departementet er ressortansvarlig for flere af de områder som står for en betydelig del af udledningen af drivhusgasser.

På luftfartsområdet vil drivhusgasudledningerne fra internationale flyvninger ikke tælle med i Grønlands udledninger, mens indenlands flyvninger vil være inkluderet. De to nye atlantlufthavne i Nuuk og Ilulissat forventes derfor umiddelbart at medføre en reduktion, idet stor del af indenlands trafikken vil bortfalde. En lufthavn i Qaqortoq forventes også at medføre en reduktion i drivhusgasudledningerne, da halvdelen af de passagerer, der i dag rejser til Narsarsuaq skal til og fra Qaqortoq. Derudover er et fokus i Danmark og EU på at udvikle metoder til at beregne klimaaftrykket fra byggeri og anlæg, hvilket kan være relevant i forbindelse med klimastrategien. Der er således allerede vedtaget en række tiltag, som forventes at reducere Grønlands udledning.

Departementet bemærker, at i forbindelse med rapportering skal Grønland kunne måle fremskridt i forhold til at implementere den målsætning, der fastsættes. Parterne til Paris-aftalen skal aflevere en Biennial Transparency Report, som skal vise fremskridt, og den rapport kan være en omfattende redegørelse, hvorfor

Departementet opfordrer til at der afsættes midler til at lave fremskrivningerne. Derudover stiller Departementet også spørgsmålstejn med klimafinansieringen under Paris-aftalen, hvor Industrilandene bliver pålagt at støtte udviklingslandene med den grønne omstilling.

Svar: Grønland rapporterer allerede til klimakonventionen om Grønlands optag og udledning af drivhusgasser, og det er helt korrekt, at der kommer yderligere rapporteringsbyrde, når Grønland har fastsat sit klimabidrag og skal rapportere på fremskridt i forhold til denne. Det er en god ide at samarbejde med Energistyrelsen eller andre aktører i forhold til de større rapporter.

Klimafinansieringsmekanismen under Paris-aftalen pålægger industrilandene at støtte den grønne omstilling i udviklingslandene. Det er ikke muligt for Grønland at finansiere eller støtte grøn omstilling i andre lande, da vi har brug for finansiering og investering til den grønne omstilling her i landet. Alle de gode input og forslag til, hvordan Grønlands klimabidrag skal fastsættes er derfor videresendt til Departementet for Landbrug, Selvforsyning, Energi og Miljø, så de kan tage det med ombord i arbejdet med klimastrategien.